

มุมมองทางรัฐประศาสนศาสตร์จากงานวิจัยปี 2010

พจนา พิขิตปัจจา

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail : pojjana18@gmail.com

การทบทวนงานวิจัยในส่วนนี้เป็นการรวบรวมงานวิจัยจาก Public Administrative Review ในปี 2010 เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม การนำเสนอครั้งนี้เป็นการนำเสนอในระดับมหภาค จากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการเกิดขึ้นใหม่ของแนวคิด ทฤษฎี การปรับเปลี่ยนในโครงสร้างและองค์ประกอบของทฤษฎีเดิมบนสมมติฐานใหม่ ซึ่งสามารถสรุปได้ออกเป็น 10 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 ทางเลือกสาธารณะ (Public Choice) มีการศึกษาในด้านต้นทุนผลประโยชน์ ผลกระทบ ประโยชน์ เศรษฐกิจ ทางเลือกกับระบบราชการ และกระบวนการตัดสินใจเชิงสาธารณะ

มิติที่ 2 องค์การและการจัดการ (Organization and Management) มีการศึกษาในด้านการบริหารผลการปฏิบัติงาน การวัดผลการทำงาน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบการรับผิดชอบต่อสาธารณะ การบริหารจัดการภาวะวิกฤต (Crisis Management) การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) การบริหารองค์การเชิงสถาบัน หลักนิติรัฐ การบริหารความเสี่ยง องค์ประกอบความเป็นธรรม การเลือกปฏิบัติ การบริหารความหลากหลาย สมรรถนะขององค์การในการจัดการความเสี่ยง

มิติที่ 3 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) มีการศึกษาในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ความคาดหวังของพนักงาน การจัดทำ

ระบบการให้รางวัล การบริหารผลประโยชน์แก่ผู้เกษียณ การติดต่อสื่อสาร การสร้างเครือข่าย ความเป็นมืออาชีพ ความพึงพอใจ การรับรู้ของพนักงาน สังคมในที่ทำงาน วัฒนธรรมที่มุ่งผลการปฏิบัติงาน การจูงใจ ภาวะผู้นำ อิทธิพลทางการเมือง การจัดการความหลากหลาย ทศนคติและการเปลี่ยนแปลง

มิติที่ 4 การจัดทำบริการสาธารณะ (Public Service Delivery) มีการศึกษาในด้านการวัดและบริหารผลการทำงานในการจัดทำบริการสาธารณะ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พฤติกรรมการบริหารเครือข่าย การปรับปรุงการให้บริการสาธารณะ กลยุทธ์ในการจัดทำบริการสาธารณะ การวัดมูลค่าในการให้บริการ การสร้างความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะ การจัดทำสัญญาในการจัดทำบริการสาธารณะ การร่วมเป็นเจ้าของในการจัดทำบริการสาธารณะ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ผลประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบที่เกิดจากการจัดทำบริการสาธารณะ

มิติที่ 5 จิตสาธารณะ (Public Service Mind) มีการศึกษาในด้าน องค์ประกอบของจิตสาธารณะ การวัดจิตสาธารณะ การจูงใจ การให้รางวัล ความเป็นเจ้าของ การปรับตัวเข้ากับสังคม การตั้งเป้าหมาย

มิติที่ 6 จริยธรรมและความมีศักดิ์ศรี (Ethic and Integrity) มีการศึกษาในด้านองค์ประกอบและการวัดของคุณธรรม กฎหมายมหาชน ความไว้วางใจของสาธารณะ ระบบความรับผิดชอบต่อสังคม พหุวิสัยภาพของระบบราชการ

มิติที่ 7 ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) มีการศึกษาในด้านการบริหารจัดการความมั่นคงและกองทัพบระบบการวัดคุณค่าของความมั่นคง วัฒนธรรม การจัดทำบริการสาธารณะด้านความมั่นคง การจัดลำดับสายการบังคับบัญชา การสร้างเครือข่าย ระบบการตัดสินใจ การเมืองและความมั่นคง

มิติที่ 8 การคลังสาธารณะ มีการศึกษาในด้านการบริหารรายได้ การจัดเก็บภาษี การคลังท้องถิ่น งบประมาณ การบริหารรายจ่าย ความสัมพันธ์ด้านรายได้ระหว่างรัฐและท้องถิ่น นโยบายการคลัง ต้นทุนธุรกรรม (Transaction Cost)

มิติที่ 9 องค์การต่างระดับ (Intergovernmental Organization) มีการศึกษาในด้านการร่วมมือการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การต่างระดับ การสร้างเครือข่ายขององค์การต่างระดับ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การต่างระดับ การจัดการภาวะวิกฤตขององค์การต่างระดับ รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์การต่างระดับ ความรับผิดชอบสาธารณะ ต้นทุนธุรกรรม (Transaction Cost) กระบวนการนโยบาย

มิติที่ 10 การปฏิรูปภาครัฐ (Public Sector Reform) มีการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการเมือง การบริหาร ระบบราชการ การจัดทำบริการสาธารณะ สถาบันการบริหาร สถาบันการเมือง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การแปรรูปองค์การภาครัฐ สมรรถนะขององค์การ ข้อจำกัดในการบริหารภาครัฐ ภาวะผู้นำ การจัดการเชิง

กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายปกครอง การปลูกจิตสำนึกทางการเมือง ความเป็นตัวแทนในการบริหาร

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยมีการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณจำนวน 31 บทความ (ร้อยละ 51.67) และงานวิจัยที่ไม่ได้ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณจำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 48.33) งานวิจัยเชิงปริมาณกว่าร้อยละ 80 เป็นการวิเคราะห์หลายตัวแปรทั้งในระดับที่เป็นอันดับมาตราและอัตราส่วนมาตราทั้งจากข้อมูลที่เป็นพหุคูณที่รวบรวมโดยองค์การต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามซึ่งใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale สำหรับงานวิจัยที่ไม่ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นงานวิจัยที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่และการรื้อปรับโครงสร้างของทฤษฎีเดิม ซึ่งเป็นที่มาของการ Symposium ในปลายปี พ.ศ. 2553 ในการทบทวนสถานะและทิศทางของรัฐประศาสนศาสตร์

สำหรับหน่วยวิเคราะห์ของงานวิจัย ในที่นี้ผู้เขียนขอใช้เกณฑ์การแบ่งหน่วยวิเคราะห์ในงานวิจัยตามการแบ่งของ Earl Babbie ซึ่งหน่วยวิเคราะห์ของงานวิจัยจะอยู่ในระดับองค์การ ระดับความสัมพันธ์ทางสังคม และสังคมประดิษฐ์ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าแนวโน้มการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่ในระดับบุคคลหรือองค์การเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญที่จะศึกษาระดับความสัมพันธ์ในองค์การและสังคมมากขึ้น รวมทั้งสิ่งที่เป็นสังคมประดิษฐ์อันเป็นผลมาจากมนุษย์หรือองค์การหรือระบบในสังคมสร้างขึ้นมา

>> พจนา พิษิตปัจจา

จบการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานทางวิชาการ เช่น กลยุทธ์มิติที่ถูกมองข้าม นำเสนอในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2553) การศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลสุเทพ ตามแนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2553) ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจาก นสธ. เป็นต้น